

PROEFSTATION VOOR DE AKKER- EN WEIDEBOUW
WAGENINGEN

Gestencilde Verslagen
van
Interprovinciale Proeven
Nr. 87 (1962)

DOPERWTENRASSENONDERZOEK IN 1960 EN 1961
(serie 194)

door

A.J.A. VAN DER GRAAF

(Proefstation voor de Akker- en Weidebouw)

INHOUDSOPGAVE

	Pag.
Inleiding	5
1. Doel, opzet en uitvoering van de proeven	6
2. Algemene gegevens van de proefvelden	7
3. Opbrengstgegevens van de beproefde doperwtenrassen	9
a. Peulopbrengst	9
b. Rendement	11
c. Doperwtenopbrengst	11
d. Grootte van de korrel	14
4. Korte beschrijving van de rassen	16
Samenvatting	19
Literatuuropgave	20

INLEIDING

De belangstelling voor het doperwtenrassenonderzoek (serie 194) is, zowel bij de consulentschappen als bij het bedrijfsleven groot. Voor de Rijkslandbouwvoorlichtingsdienst blijkt dit duidelijk uit de toename van het aantal aangelegde proeven.

Deze proeven kunnen in twee groepen worden ingedeeld:

1. in doperwtenstadium geoogst
2. voor demonstratiedoeleinden

Het aantal in doperwtenstadium geoogste proefvelden blijft beperkt door het vele werk dat deze proeven vragen. De enkele jaren geleden doorgevoerde inkrimping van personeel bij de consulentschappen speelt hierbij een rol.

Door de oogstmethodiek in 1961 te vereenvoudigen nam het aantal proeven weer toe.

DOEL, OPZET EN UITVOERING VAN DE FROEVEN

Doel

De interprovinciale doperwtenrassenproeven serie 194 beogen meer inzicht te verkrijgen in de prestatie van de diverse doperwtenrassen in de verschillende teeltgebieden. De verkregen resultaten vormen een aanvulling op de praktijkervaringen met verschillende rassen.

Belangrijk is ook de demonstratieve waarde voor de telers die de verschillende rassen naast elkaar kunnen bekijken hetgeen later bij het afsluiten van contracten van veel waarde is.

Opzet en uitvoering

In de opzet en de oogstmethodiek van de proeven tussen beide proefjaren kwamen vrij grote verschillen voor.

Deze verschillen worden in de volgende tabellen weergegeven.

1960	1961
1. Oriëntatiemonster sturen naar P.A.W.	1. Geen oriëntatiemonster.
2. Door P.A.W. werd in dit monster Tm-waarde bepaald en de oogstdatum vastgesteld.	2. Voor de proefveldverzorger werd, na instructie, de oogstdatum bepaald.
3. Het netto-veldje werd geheel geplukt wat <u>veel tijd</u> vergde.	3. Het netto-veldje werd gemaaid.
4. Uit de geplukte peulen werd een monster opgestuurd naar het P.A.W.	4. Van het gewas werd een monster van 3 kg genomen, hiervan werden de peulen geplukt, gewogen en naar het P.A.W. gestuurd.
5. In dit monster werden de volgende bepalingen door het P.A.W. gedaan: Tm-waarde, rendement, te jonge peulen en sortering.	5. In dit monster werden dezelfde bepalingen gedaan als in 1960.

De in 1961 gevolgde oogstmethodiek gaf een zeer grote arbeidsbesparing. In plaats van een heel veldje te plukken werd 3 kg gewas (ruim 1 m² afhankelijk van het ras) geplukt. De benodigde tijd voor het plukken werd hierdoor gereduceerd tot minder dan 20 %. Bovendien werd in 1961 geen oriëntatiemonster ingezonden.

Tegenover deze arbeidsbesparing staat het maaien van de te oogsten veldjes.

Door de minder nauwkeurige bepaling van het peulgewicht is het gewenst deze proeven in 3-voud aan te leggen. Dit veroorzaakt iets meer werk.

De hoeveelheid arbeid benodigd voor het oogsten van een doperwtenproef is in 1961 zeer sterk gereduceerd.

Het gevolg hiervan was een veel hoger % proeven welke in het doperwtenstadium geoogst werden.

ALGEMENE GEGEVENS VAN DE PROEFVELDEN

De algemene gegevens van de proefvelden zijn gedeeltelijk vermeld in een tabel tussen de tekst en gedeeltelijk als bijlage.

In tabel 1 zijn de naam en adres van de proefveldhouders, de grondsoort en manier van oogsten vermeld.

Tabel 1

Reg.nr.	Naam van de proefveldhouder	Adres	Grondsoort	Aantal herh.	Doperwt	Rijp	Geoogst als demonstratie
<u>1960</u>							
NGr 2568	Proefboerderij "Jac. Sijkens' Heerd"	Nieuw Beerta	zware zeeklei	3	x		
WD 556	D. Talens	Laaghalen	zand	2	x	x	
VoNOP 963	Proefboerderij "De Kandelaar"	Marknesse	zware zavel	2	x	x	
OGe 1413	W.A. Bruggink	Zelhem	zand	1	x		
MB 506	A. van Ham	Dongen	zand	2	x		
WB 2637	Bedrijfsvereniging voor de Landbouw	Klundert	zware klei	1			x
WB 2638	Centraal proefveld	Almkerk	rivierklei	1			x
<u>1961</u>							
NGr 2563	Proefboerderij "Jac. Sijkens' Heerd"	Nieuw Beerta	zware klei	3	x		
VoNOP 1031	Proefboerderij "De Kandelaar"	Marknesse	oude zeeklei	2	x		
OF1 284	Directie Wieringermeer	Kampen	zware zavel	3	x		
OF1 285	Directie Wieringermeer	Kampen	zware zavel	3	x		
OGe 1451	J. Vossers	Silvolde	zand	2	x		
ZGe 1277	Centraal proefveld	Andelst	rivierklei	1			x
ZNH 702	Wed. W.J. Nieuwenhuizen	Hoofddorp	oude zeeklei	3	x		
Z 2285	Proefboerderij "Zeeland"	Wilhelminadorp	zeeklei	3	x		
Z 2286	Proefboerderij "De Scheldemonden"	Bruinisse	zeeklei	3	x		
WB 2713	A. Hop	Wagenberg	zeeklei	3	x		
WB 2714	P. Groen	Made	oudere zandgrond	3	x		
WB 2715	Bedrijfsvereniging voor de Landbouw	Klundert	zeeklei	1			x
NL 771	L. van Dijk	Merselo Venray	oudere zandgrond	2			x

In bijlage 1 (pag. 21) zijn de volgende proefveldgegevens verwerkt: voorvrucht, zaaidatum en bemesting.

Bijlage 2 (pag. 22) geeft een overzicht van de eigenschappen van het gebruikte zaad, de gewenste standdichtheid en de rijenafstand.

Bijlage 3 (pag. 23) geeft een overzicht van de gebruikte zaaizaadhoeveelheden en het aantal planten per m².

De zaaizaadhoeveelheden van de verschillende proeven lopen vrij ver uiteen. Dit is ook te verwachten, omdat de grondsoorten waarop deze proefvelden gelegen zijn sterk verschillen.

De erwten reageren wat ontwikkeling betreft sterk op de grondsoort. Daarom wordt op de zware kleigronden meestal veel zaaizaad gebruikt.

De opgave van het gewenste aantal planten is bedoeld als richtlijn.

Op weinig stroleverende gronden dienen deze aantallen verhoogd

en op veel stroleverende gronden verlaagd te worden. De weinig stroleverende vroege rassen worden vaak te dun gezaaid.

Uit bijlage 3 en door mondelinge mededelingen blijkt dat het moeilijk is van de gekreuktzadige erwten de juiste hoeveelheid te zaaien.

Bij de eerste bezoeken aan deze proefvelden zijn plantentellingen verricht, nl. 5 maal in per veldje. Met behulp van deze tellingen is bijlage 3 samengesteld.

Het aantal planten per m² geeft een betere indruk van de standdichtheid dan de zaaizaadhoeveelheden.

OPBRENGSTGEGEVENS VAN DE BEPROEFDE DOPERWTENRASSEN

De conservenfabrieken betalen de voor hen verbouwde doperwten op basis van peulopbrengst of opbrengst aan gedorste erwten. Beide werkwijzen hebben hun specifieke voor- en nadelen. In dit verslag zijn de beide opbrengstbepalingen behandeld.

a. Peulopbrengst

De ontwikkeling van het gewas en de opbrengst zijn, op de diverse proefvelden en in de beide jaren zeer verschillend geweest.

Ook kwamen zeer grote verschillen voor tussen de rassen. Bijlage 4 (pag. 24) geeft een overzicht van de opbrengsten. Alle proeven zijn wiskundig bewerkt, behalve OGe 2638 omdat deze in enkelvoud aangelegd was en VoNOP 1031 omdat de opbrengstbepaling van deze proef afwijkend was.

De proef NGr 2568 werd sterk door Amerikaanse vaatziekte aangetast. Alle vatbare rassen waren vóór het oogsten reeds afgestorven, waardoor bepaling van de opbrengst achterwege bleef.

In een door Amerikaanse vaatziekte besmet gebied, is het raadzaam alleen resistente rassen te verbouwen. Immers bij gebruik van vatbare rassen is de kans op een volledige misoogst zeer groot.

Op dit proefveld met zijn zware, stugge grond ontwikkelde het ras Kelva, dat resistent is, zo weinig gewas, dat niet geoogst werd. Dit ras kan overigens zeer goede opbrengsten geven op vruchtbare, veel stroleverende gronden.

Espoir de Gembloux is in 1960 niet tot zijn recht gekomen, wat voor een groot deel toegeschreven kan worden aan de schade door topvergeling. Dit late ras is bovendien gevoelig voor slechte weersomstandigheden bij de afrijping.

De opbrengsten van deze proeven zijn niet goed vergelijkbaar door het verschil in rijpheidsstadium waarbij geoogst is. De Tm-waarden en dus de rijpheidsstadia liepen uiteen van te jong tot veel te oud.

Riepma (1) geeft in zijn publikatie "De invloed van het rijpheidsstadium op de opbrengst aan peulen en doperwtten" enkele grafieken, die het verband tussen oogststadium en peulopbrengst laten zien.

Met deze grafieken kunnen de peulopbrengsten gecorrigeerd worden op Tm 110 voor kreukerwtten en op Tm 120 voor ronde erwten. Door deze correctie worden de peulopbrengsten van de beproefde rassen beter vergelijkbaar.

Wanneer men deze correctie toepast dient bedacht te worden dat deze grafieken berekend zijn met gegevens van oogsttijdenproeven te Randwijk in de jaren 1954 t/m 1959.

Het zijn gemiddelden van van jaar tot jaar uiteenlopende curven. Bovendien hebben deze grafieken betrekking op de rassen Kelvedon wonder en Espoir de Gembloux. De relatieve verschillen tussen de jaren en de rassen zijn echter in het traject Tm 100-130 vrij gering, zodat onder bepaalde omstandigheden het wel toelaatbaar wordt de peulopbrengsten met behulp van deze grafieken te corrigeren.

Door deze correctie worden de opbrengsten vergelijkbaar. Tabel 2 geeft een overzicht van de gecorrigeerde peulopbrengsten in kg per are.

Tabel 2 Opbrengsten aan peulen in kg per are, gecorrigeerd op Tm-110 voor kreukenrwt en Tm 120 voor ronde erwten

Reg. nr.	NGr	WD	VoNOP	OGe	HB	NGr	VoNOP	OF1	OF1	OGe	ZNH	Z	Z	WB	WB
Ras	2568	556	963	2638	2637	2663	1031	284	285	1451	702	2285	2286	2713	2714
Aurora	137	93	113	68	192	105		185	226	138	200	136	212	215	169
Gloire de Quimper		92	105	63	146										
Onyx		-				89		172	196	107	157	104	156	177	151
Alaska 14	67	92	58	71	150	91				95	111	107	111	131	121
Kelva		109	153	74	214	116		233	266	157	186	151	165	226	205
Kelvedon Wonder		107	139	95	184	126		216	251	134	224	169	173	232	195
Double one		120	98	95	161										
Supcouvert	102	100	123	96	129	85		173	200	140	186	170	180	170	145
Finette		92	106	94	109	80				123	203	157	193	163	140
Rovar		-				145				103	189	172	232	209	127
Fertila		109	113	116	160										
Cobri						110				114	183	161	186	175	133
Vitalis						127				138	240	201	178	236	159
Espoir de Gembloux		98	48	103	86	75				133	145	122	142	165	93
Wyola	54	109	104	122	159										
Merida											191	154	190		
Embleem											203	130	173		
Dark skin perfection											231	157	202	153	146

Vergelijken we de peulopbrengsten uit bijlage 4 (gewogen opbrengsten) met de opbrengsten uit tabel 2 (gecorrigeerde opbrengsten), dan blijkt dat er aanzienlijke verschuivingen plaatsvinden. Nemen we als voorbeeld de rassen Aurora en Kelvedon Wonder van het proefveld VoNOP 963 dan zien we het volgende.

	gewogen opbrengst	gecorrigeerde opbrengst
Aurora	121 kg/aTm 146	113 kg/aTm 120
Kelvedon Wonder	125 kg/aTm 97	139 kg/aTm 110

Hieruit blijkt duidelijk dat de Tm-waarde een zeer grote invloed heeft op de opbrengst. Bij de gewogen opbrengst is het verschil tussen deze rassen klein, bij de gecorrigeerde opbrengsten is dit verschil uitgroeid tot ongeveer 20 %.

In tabel 3 zijn de gemiddelden van de bepaalde en van de gecorrigeerde opbrengst en de gemiddelden van de beide jaren naast elkaar vermeld.

Tabel 3 Gemiddelde peulopbrengsten in kg per are van de jaren 1960 en 1961

Ras	Bepaalde opbrengst		Gecorrigeerde opbrengst		Gecorrigeerde opbrengst		Meer-opbrengst in 1961
	1960-1961	Tm	1960-1961	Tm	1960	1961	
Aurora	164	138	157	120	117	169	52
Gloire de Quimper	109	147	102	120	102		
Onyx	145	123	145	120		134	
Alaska 14	106	123	106	120	93	119	26
Kelva	166	108	174	110	138	172	34
Kelvedon Wonder	171	110	173	110	131	179	48
Double one	119	112	119	110	119		
Supcouvert	143	127	143	120	112	154	42
Finette	139	129	133	120	100	151	51
Rovar	179	ca. 147	168	120		168	
Fertila	126	124	125	120	125		
Cobri	158	138	152	120		152	
Vitalis	179	112	183	110		183	
Espoir de Gembloux	115	ca. 133	110	120	84	125	41
Wyola	105	108	110	110	124		
Merida	163	109	178	110		178	
Embleem	181	137	169	110		169	
Dark skin perfection	185	124	178	110		178	

Vergelijken we het gemiddelde van de bepaalde en de gecorrigeerde opbrengst, dan zien we dat hierbij slechts geringe verschuivingen optreden in tegenstelling met de cijfers van de afzonderlijke proeven. Dit is een aanwijzing voor de juistheid van de toegepaste correctie.

Vergelijken we de rassen die in beide jaren voorkwamen met elkaar, dan valt het op dat in 1961 de gemiddelde opbrengst hoger was dan in 1960. Dit stemt overeen met de in de praktijk verkregen opbrengsten.

b. Rendement

Met het rendement wordt het percentage erwten van de peulopbrengst aangeduid..

Deze rendementscijfers werden bepaald in het laboratorium van het P.A.W.

Tabel 4 geeft een overzicht van de rendementscijfers met de bijbehorende Tm-waarde.

Tabel 4 (zie blz. 12)

De rendementscijfers reageren op Tm, ras, standplaats en jaar. Bij het hoger worden van de Tm-waarde neemt het rendement in deze proeven, over het algemeen toe. In een publikatie van Riepma (1) komt dit eveneens zeer duidelijk naar voren.

Wanneer we de totalen van deze tabel bestuderen dan blijkt dat de vroege rassen over het algemeen een lager rendement opleveren dan later rijpende rassen. Vooral Gloire de Quimper heeft een laag rendement. Door Riepma werd dit ook gevonden (2-3-4).

De invloed van de standplaats blijkt duidelijk o.a. als we de rendementscijfers, bij een enigszins vergelijkbare Tm-waarde, van de proeven ZNH 702, WB 2714 en OGe 1451 vergelijken. Het is waarschijnlijk dat het rendement in het algemeen op klei hoger is dan op zand. Dit komt ook tot uiting in de standruimten en andere proeven die door het P.A.W. genomen zijn.

De jaarinvloed is wel enigszins aanwezig, wat uit het gemiddelde van de rendementscijfers van ieder jaar blijkt. Hierbij moeten we de invloed van de Tm-waarde in aanmerking nemen. In de publikatie van Riepma (1) komen bij de rendementscijfers soms grote verschillen voor tussen de jaren.

c. Doperwtenopbrengst

Bij de proeven wordt de doperwtenopbrengst verkregen door de peulopbrengst te vermenigvuldigen met de rendementscijfers.

In bijlage 5 (pag. 25) is de doperwtenopbrengst in kg per are met de bijbehorende Tm-cijfers vermeld.

De doperwtenopbrengsten kunnen evenals de peulopbrengsten gecorrigeerd worden op de Tm-waarde. Hier gelden in nog sterkere mate de bezwaren die bij de correctie van de peulopbrengsten naar voren gebracht zijn. Ondanks deze bezwaren is de werkelijke erwtenopbrengst op eenzelfde Tm gecorrigeerd omdat zonder deze correctie de opbrengsten, evenals de peulopbrengsten, niet vergelijkbaar zijn. Het is mogelijk dat door deze correctie de verkregen opbrengsten iets te hoog of te laag uitvallen. Vooral de opbrengsten met een Tm < 100 en > 130 kunnen na de correctie een vrij grote afwijking vertonen. In tabel 5 zijn de gecorrigeerde erwtenopbrengsten weergegeven.

Tabel 5 Opbrengsten aan doperwt en in kg per are, gecorrigeerd op Tm 110 voor kreukerwt en Tm 120 voor ronde erwt

Reg.nr.	NGr	WD	VoNOP	OGe	MB	NGr	VoNOP	OF1	OF1	OGe	ZNH	Z	Z	WB	WB
	2568 1960	556 1960	963 1960	1413 1960	506 1960	2663 1961	1031 1961	284 9161	285 9161	1451 1961	702 1961	2285 1961	2286 1961	2713 1961	2714 1961
Ras															
Aurora	45	28	34	19	63	41		51	69	43	61	44	52	60	38
Gloire de Quimper		23	25	19	33										
Onyx						30		42	51	32	49	33	36	48	42
Alaska 14	20	26	13	24	52	30				26	37	33	21	36	30
Kelva		39	52	25	78	44		79	96	56	80	52	48	76	59
Kelvedon Wonder		36	35	36	58	42		71	79	43	87	65	68	87	61
Double one		49	28	36	56										
Supcovert	30	41	34	36	33	31		48	53	46	60	55	56	52	48
Finette		37	42	36	38	27				37	65	55	62	48	48
Rovar						52				30	58	61	74	69	40
Fertila		43	39	44	57										
Cobri						48	44			39	69	62	68	63	50
Vitalis						50	53			54	105	92	74	93	55
Espoir de Gembloux		38	17	41	35	26	32			47	37	46	47	61	36
Wyola	17	51	38	51	67		53								
Merida												60	78		
Embleem							59				71	52	(65)		
Dark skin perfection											85	58	69	56	48

Vergelijken we de bepaalde erwt opbrengsten met de gecorrigeerde erwt opbrengsten dan blijkt dat, in procenten uitgedrukt, zeer grote verschuivingen optreden.

Deze veranderingen zijn in procenten uitgedrukt, groter dan bij de peul opbrengsten het geval is. Dit wordt veroorzaakt door de invloed die rendementcijfers op de opbrengst hebben.

In tabel 6 worden de gemiddelde opbrengsten van 1960 en 1961 en de gemiddelden van de bepaalde en de gecorrigeerde erwt opbrengsten in kg per are gegeven.

Tabel 6 Gemiddelde erwt opbrengsten in kg per are van de jaren 1960 en 1961

Ras	Bepaalde opbrengst		Gecorrigeerde opbrengst		Gecorrigeerde opbrengst		Meer- opbrengst in 1961
	1960-1961	Tm	1960-1961	Tm	1960	1961	
Aurora	51	138	46	120	36	48	12
Gloire de Quimper	29	147	25	120	25		
Onyx	41	123	39	120		39	
Alaska 14	30	123	29	120	29	30	1
Kelva	54	108	60	110	49	59	10
Kelvedon Wonder	58	110	59	110	41	65	24
Double one	43	112	42	110	42		
Supcovert	46	127	44	120	36	50	14
Finette	48	129	45	120	43	49	6
Rovar	64	ca. 147	55	120		55	
Fertila	47	124	46	120	46		
Cobri	63	138	57	120		57	
Vitalis	72	112	75	110		75	
Espoir de Gembloux	42	ca. 133	39	120	33	43	10
Wyola	44	108	52	110	52		
Merida	60	109	69	110		69	
Embleem	78	137	63	110		63	
Dark skin perfection	71	124	63	110		63	

Bij bestudering van deze tabel valt op dat de grofkorrelige gekreuktzadige rassen zoals Kelva, Kelvedon Wonder, Double one, Vitalis, Wyola, Embleem en Dark Skin Perfection veelal zeer produktief zijn.

De rassen Gloire de Quimper en Alaska 14 gaven in deze beide jaren lage opbrengsten. Espoir de Gembloux heeft het vooral in 1960 laten zitten.

d. Grootte van de korrel

Door het gedors te produkt, na schouwing, over zeven van diverse grofheid te laten lopen worden de zoeffracties bepaald.

De conservenindustrie gebruikt de volgende sorteringen: Extra fijn $< 7\frac{1}{2}$ mm, zeer fijn $7\frac{1}{2} - 8$ mm, fijn $8 - 8\frac{1}{2}$ mm, middel fijn $8\frac{1}{2} - 9$ mm, middel I $9 - 9\frac{1}{2}$ mm en middel II $> 9\frac{1}{2}$ mm.

Het komende seizoen zal gebruik gemaakt worden van een E.E.G.-sortering. De sortering wordt evenals opbrengst en rendement sterk beïnvloed door de rijpheid. Daarom zijn alleen rassen waarvan drie of meer overeenkomstige Tm-waarden bekend waren in tabel 6 opgenomen.

Tabel 7 Gewichtspercentages van de zoeffracties van enkele doperwtenrassen bij een overeenkomstige Tm-waarde

Ras	Reg.nr.	Tm	middel II			middel I	middel fijn	fijn	zeer fijn	extra fijn
			> 11	10-11	$9\frac{1}{2}-10$	9-9 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$ -9	8-8 $\frac{1}{2}$	7 $\frac{1}{2}$ -8	$< 7\frac{1}{2}$
Aurora	WB 2713	121			1	2	20	32	18	27
	WB 2713	120			3	4	21	31	17	24
	OFl 284	119		1	4	17	27	21	11	19
	Z 2286	121			3	10	27	20	15	25
Onyx	WB 2714	121				5	14	26	25	30
	WB 2714	122				7	18	31	15	29
	OFl 285	121			1	12	18	31	18	20
	WB 2286	120				3	21	30	15	32
Kelva	VoNOP 963	105	1	23	20	13	13	9	8	13
	VoNOP 963	105	2	23	12	14	13	10	10	16
	OGe 1413	109		3	10	21	25	15	10	16
	WD 556	110		24	31	18	11	5	5	6
Kelvedon Wonder	ZNH 702	110	2	41	20	14	7	7	3	6
	OFl 285	110		41	16	15	8	6	4	10
	OFl 284	111		32	18	21	10	8	4	7
	OGe 1454	109		43	19	15	8	6	2	7
	NGr 2663	110		23	15	16	12	16	8	10
Fertila	VoNOP 963	123		1	1	8	23	20	21	26
	MB 506	123				2	17	26	27	28
	OGe 1413	124			1	6	21	27	24	21
	WD 556	125			2	12	29	28	19	9
Wyola	VoNOP 963	108	13	33	13	12	9	7	6	7
	VoNOP 963	109	17	36	17	10	8	4	5	5
	WD 556	114	1	26	29	24	13	5	2	1
Espoir de Gembloux	VoNOP 963	111			1	7	24	23	16	29
	VoNOP 963	113			1	7	25	25	18	24
	MB 506	117				1	8	20	34	37
	OGe 1413	118				2	10	25	32	31

De rassen in deze tabel opgenomen vertonen duidelijke verschillen in grofheid.

Onyx, Fertila en Espoir de Gembloux leveren een groot percentage extra fijn, zeer fijn en fijn. De rassen Alaska 14, Finette en Supcovert, welke niet in de tabel opgenomen zijn, komen wat de grofheid betreft vrij goed overeen met Onyx, Fertila en Espoir de Gembloux. De rassen Kelva, Kelvedon Wonder en Wyola leveren veel middel fijn, middel I en middel II. Overeenkomstige rassen zijn Double one, Vitalis, Embleem en Dark Skin Perfection. Deze rassen worden voornamelijk gebruikt door de snelvriesindustrie. Deze industrie heeft minder bezwaar tegen een grove sortering dan de blikconservenindustrie. Over het algemeen wordt zeer streng op de rijpheid (Tm-waarde) gelet.

De andere rassen nemen wat grofheid betreft een plaats in tussen deze beide groepen.

Verder blijkt uit deze tabel dat de standplaats een vrij grote invloed heeft. Vergelijken we b.v. VoNOP 963 en OF1 285 met de andere proeven dan blijkt dat deze beide proeven een grove sortering hebben, MB 506 heeft echter een fijnere sortering dan de meeste andere proeven.

KORTE BESCHRIJVING VAN DE RASSEN

De gegevens van de landbouwkundige eigenschappen zijn afkomstig van het door het P.A.W. verrichte rassenonderzoek en van de Interprovinciale doperwtenrassenproeven (serie 194).

Voor de beschrijving van enkele kwaliteitseigenschappen is de bestaande literatuur geraadpleegd (5, 6 en 7).

De resistentie tegen topvergeling en Amerikaanse vaatziekte is door de afdeling Resistentie-onderzoek van het Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek bepaald.

Rassen met ronde zaden

Overwegend gebruikt voor conservering in blik.

Gloire de Quimper

Stro zeer kort en vrij stevig; gevoelig voor Botrytisrot aan stengel en peul; vatbaar voor Amerikaanse vaatziekte en topvergeling; opbrengst matig, eist een dichte stand en prima land. Vrij fijne korrel met een goede tot zeer goede kwaliteit.

Aurora

Komt veel met Gloire de Quimper overeen, is echter resistent tegen de Amerikaanse vaatziekte en vormt iets meer loof; is ook iets produktiever dan Gloire de Quimper. Iets grovere korrel en iets slechtere kwaliteit.

Onyx

Stro kort - zeer kort en vrij stevig neiging tot doorbloeien in 1961; sortering is wat fijner dan Gloire; gevoelig voor nachtvorst, vatbaar voor topvergeling en resistent tegen Amerikaanse vaatziekte; opbrengst matig, eist evenals voorgaande rassen een dichte stand en vruchtbare grond. Kwaliteit en grofheid komt ongeveer overeen met Aurora.

Alaska 14

Aanvankelijk snel groeiend, ijl gewas; matig lang tot lang stro, slap maar wel elastisch; bloeit in natte en koude weersomstandigheden lang door; vatbaar voor topvergeling, resistent tegen Amerikaanse vaatziekte; opbrengst vrij laag. Fijne korrel en goed tot zeer goede kwaliteit.

Supcovert

Stro vrij kort, vrij stevig; resistent tegen Amerikaanse vaatziekte, weinig vatbaar voor topvergeling; opbrengst matig tot goed. Kan Finette vervangen op percelen waar Amerikaanse vaatziekte voorkomt. Iets grovere sortering dan Finette, kwaliteit goed.

Finette

Dit veel verbouwde ras heeft vrij kort, vrij slap stro; opbrengst vrij goed tot goed, matig vatbaar voor topvergeling, vatbaar voor Amerikaanse vaatziekte. Fijne korrel van goede kwaliteit, smaak soms iets flauw.

Rovar

Landbouwerwt met kort stevig stro, resistent tegen de beide voornaamste erwtenziekten. Korrel matig fijn van matige kwaliteit.

Fertila

Landbouwerwt, stro kort en stevig; goed resistent tegen topvergeling en vatbaar voor Amerikaanse vaatziekte; Opbrengst vrij goed. Korrel is vrij fijn met matige kwaliteit, smaak soms iets bitter.

Cabri

Stro vrij kort vrij stevig; resistent tegen topvergeling en Amerikaanse vaatziekte; opbrengst goed. Vrij fijne doperwt van matige tot goede kwaliteit.

Espoir de Gembloux

Stro kort tot middenlang, vrij stevig wat elastisch; vatbaar voor Amerikaanse vaatziekte en topvergeling, gevoelig voor slechte weersomstandigheden; opbrengst van vrij slecht tot goed. Laatrijpend. Korrel fijn van goede kwaliteit.

Rassen met gekreukte zaden

A. Overwegend gebruikt voor conservering in blik.

Merida

Komt qua type overeen met Conserva VIII, stro in 1961 vrij lang en stevig, resistent tegen Amerikaanse vaatziekte en topvergeling. Opbrengst in 1961 goed. Iets grove korrel met lichte naar grijsgroen neigende kleur, goede kwaliteit.

B. Overwegend gebruikt voor diepvriezen.

Kelva

Stro kort tot zeer kort, wat slap; resistent tegen topvergeling en Amerikaanse vaatziekte; gevoelig voor nachtvorst; opbrengst op goede gronden goed - zeer goed; ontwikkelt op zware klei onvoldoende gewas. Vrij grove donkergroene korrel van een goede kwaliteit.

Kelvedon Wonder

Dit oude ras vormt vrij kort vrij slap stro; vatbaar voor Amerikaanse vaatziekte en resistent tegen topvergeling; gevoelig voor nachtvorst; kiemkracht en kiemenergie laten vaak te wensen over; niet te vroeg zaaien; kan bij voldoende standdichtheid zeer goed opbrengen. Grove donkergroene korrel van goede kwaliteit.

Double One

Stro kort, in de regel vrij stevig; vatbaar voor Amerikaanse vaatziekte en topvergeling; opbrengst goed tot zeer goed. Vrij grove donkergroene korrel van goede tot zeer goede kwaliteit.

Embleem

Stro in 1961 vrij lang en vrij slap; resistent tegen Amerikaanse vaatziekte, matig vatbaar voor topvergeling; opbrengst goed, vrij vroeg. Tamelijk grove donkergroene korrel met vrij goede tot goede kwaliteit.

Vitalis

Stro vrij kort en stevig; resistent tegen Amerikaanse vaatziekte en topvergeling; opbrengst zeer goed. Matig grove donkergroene korrel van vrij goede kwaliteit.

Wyola

Stro middenlang, veelal vrij slap; resistent tegen Amerikaanse vaatziekte en topvergeling; opbrengst goed. Matig grove, donkergroene korrel, kwaliteit goed.

Dark Skin Perfection

Stro vrij lang, slap; resistent tegen Amerikaanse vaatziekte, vatbaar voor topvergeling; opbrengst goed tot zeer goed, vrij laat. Grove, donkergroene korrel van een goede kwaliteit.

SAMENVATTING

1. Mede omdat de proeven op zeer verschillende gronden waren aangelegd, liep het opbrengstniveau van de diverse proeven sterk uiteen.
2. De opbrengsten, rendementen en sorteringen van de rassen werden sterk beïnvloed door Tm-waarde, standplaats en jaar.
3. Door correcties toe te passen bij peul- en dopcrwtenopbrengsten werden per proef vergelijkbare cijfers verkregen.
De invloed van de Tm-waarde werd door deze correctie uitgeschaakeld.
4. De grofkorrelige kreukerwtenrassen hebben zeer hoge opbrengsten gegeven. Het voor het eerst opgenomen ras Vitalis maakte in 1961 een zeer goede indruk.
5. De vroege rassen hebben een lager rendement dan de middenvroeg en late rassen.

S2892
vdG/RvS
200 ex
30-3-1062

LITERATUUROPGAVE

1. RIEPMA, P. De invloed van het rijpheidsstadium op de opbrengst aan peulen en doperwten
P.A.W.-mededeling 51 1961
2. RIEPMA, P. Resultaten van het doperwtenrassenonderzoek in 1955 en voorlopige resultaten van het onderzoek in 1956.
Gestencilde verslagen van Interprovinciale proeven nr. 54 (1956)
3. RIEPMA, P. Doperwtenrassenonderzoek.
Gestencilde verslagen van Interprovinciale proeven nr. 58 (1958)
4. RIEPMA, P. en A.J.A. VAN DER GRAAF Doperwtenrassenonderzoek 1958 en 1959.
Gestencilde verslagen van Interprovinciale proeven nr. 73 (1960)
5. RIEPMA, P. en A. VEENBAAS Verslag doperwtenrassenproef PAW 280 - 1959
P.A.W.-mededeling nr. 32 1959
6. RIEPMA, P. en A. VEENBAAS Verslag doperwtenrassenproef PAW 413 - 1960
P.A.W.-mededeling nr. 42 1960
7. RIEPMA, P. en A. VEENBAAS Verslag doperwtenrassenproef PAW 558 1961
P.A.W.-mededeling nr. 61 1961

Reg.nr.	Voorvrucht	Zaaidatum	Bemesting in kg per ha
1960			
NGr 2568	zomertarwe	14 - 3	400 sup
WD 556	rogge	4 - 3	250 sup, 250 pk, 200 kas
VoNOP 963	suikerbieten	15 - 3	500 sup
DGe 1413	rogge + stoppelknollen	21 - 3	25 ton stm, 1500 dol.mergel
MB 506	suikerbieten	10 - 3	300 sup, 250 ks, 50 ton stm
WB 2637	zomergerst	10 - 3	
WB 2638	suikerbieten	16 - 3	
1961			
NGr 2663	wintertarwe	13 - 4	300 sup
VoNOP 1031	suikerbieten	20 - 3	
OFl 284	zomergerst	24 - 3	800 sup
OFl 285	haver	17 - 3	800 sup
OGe 1451	rogge	20 - 3	300 sup 100 ch
ZGe 1277	suikerbieten	-	-
ZNH 702	aardappelen	16 - 3	300 sup, 200 K 40
Z 2285	aardappelen	13 - 3	400 sup, 250 K 60, 100 ks
Z 2286	wintertarwe	16 - 3	200 sup, 100 K 60
WB 2713	zomergerst	9 - 3	350 sup
WB 2714	wintergerst	9 - 3	500 sup, 400 K 40, 10 000 l gier
WB 2715	wintertarwe	23 - 3	
NL 771	haver	17 - 3	

Eigenschappen van het gebruikte zaaizaad, de gewenste standdichtheid en rijenafstand

Ras	1000-korrel- gewicht		kiemkracht %		rijenafstand in cm	vorm van het zaad	gewenst aantal planten per m ²
	1960	1961	1960	1961			
Aurora	228	225	87	91	25	rond	100
Gloire de Quimper	212	-	97	-	25	rond	100
Onyx	-	160	-	100	25	rond	100
Alaska 14	180	192	91	94	25	rond	90
Kelva	215	211	92	100	25	kreuk	100
Kelvedon Wonder	216	220	93	90	25/33 ¹ / ₃	kreuk	90
Double one	213	-	98	-	33 ¹ / ₃	kreuk	70
Supcovert	213	224	98	98	33 ¹ / ₃	rond	70
Finette	165	176	98	97	33 ¹ / ₃	rond	70
Rovar	-	329	-	94	33 ¹ / ₃	rond	50
Fertila	237	-	97	-	33 ¹ / ₃	rond	50
Cobri		157		88	33 ¹ / ₃	rond	60
Vitalis		208		98	33 ¹ / ₃	kreuk	60
Espoir de Gembloux	171	173	94	94	33 ¹ / ₃	rond	50
Wyola	271	-	82	-	33 ¹ / ₃	kreuk	60
Merida		182		99	33 ¹ / ₃	kreuk	40
Embleem		231		91	33 ¹ / ₃	kreuk	60
Dark skin perfection		226		97	33 ¹ / ₃	kreuk	50
Perfected freezer		193		86	33 ¹ / ₃	kreuk	50

Zaaizaadhoeveelheden in kg per ha

Reg.nr.	NGr 2568		Z 2285		Z 2286		WB 2713		WB 2714		Gewenst aantal planten per m ²
	zz/ kg	pl/ m ²	zz/ kg	pl/ m ²	zz/ kg	pl/ m ²	zz/ kg	pl/ m ²	zz/ kg	pl/ m ²	
Aurora	380	11	300	56	220	90	265	125	265	116	100
Gloire de Quimper	360	11									100
Onyx	-		200	72	160	94	171	140	171	115	100
Alaska 14	225	9	200	54	180	80	201	117	201	111	90
Kelva	360	11	240	57	195	62	221	130	221	137	100
Kelvedon Wonder	315	11	275	39	210	38	261	122	261	121	90
Double one	260	8			-						70
Supcovert	260	9	200	42	162	59	180	101	180	120	70
Finette	195	8	150	43	130	65	136	81	136	102	70
Rovar	-		200	45	175	57	190	77	190	74	50
Fertila	215	7									50
Cabri	-		130	37	110	44	130	74	130	89	60
Vitalis	-		150	35	130	39	140	87	140	77	60
Espoir de Gembloux	170	7	110	32	90	65	101	67	101	62	60
Wyola	205	8	-								50
Merida			100	39	80	39					40
Embleem			150	31	160	39					60
Dark skin perfection			110	25	160	39	160	85	160	79	50

Doperwtenopbrengst in kg per are met de bijbehorende Tm-cijfers

Reg.nr.	NGR		WD		VoNOP		OGe		MB		NGR		VoNOP		OFT		OGe		ZNH		Z		Z		NB		WB					
	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0	Tm	0				
Ras	2568	0	556	0	963	0	1413	0	506	0	2663	0	1031	0	284	0	285	0	1451	0	702	0	2285	0	2286	0	2713	0	2714	0		
Aurora	50,4	139	30,2	132	39,2	146	25,2	169	77,8	157	47,9	148	24,6	53,6	128	74,7	132	47,6	139	62,5	124	50,3	141	49,8	114	61,0	123	44,6	146			
Gloire de Quimper			25,3	135	29,4	147	22,5	154	39,3	150																						
Onyx	20,5	122	28,0	128	11,6	104	31,8	175	57,6	137	34,1	138	30,2	39,3	109	53,2	125	37,6	145	45,6	109	35,7	134	32,5	107	44,6	109	44,6	127			
Alaska 14			40,4	113	47,5	105	24,7	109	91,7	126	39,8	104	46,2	62,6	98	84,5	103	71,5	155	59,9	96	44,9	102	38,8	99	55,8	95	49,7	101			
Kelva			33,8	106	27,2	97	45,6	136	60,2	112	35,6	101	43,6	72,7	112	76,7	108	50,6	125	91,7	115	51,7	98	63,0	106	79,4	105	63,9	113			
Kelydon Wonder			41,7	102	30,4	115	37,2	111	61,4	118																						
Double one	29,4	119	55,8	178	35,6	127	33,4	112	34,0	124	29,1	113		45,4	113	50,4	116	54,2	150	63,4	127	58,8	129	52,4	111	53,8	125	52,9	135			
Supcovert			50,0	179	44,1	125	31,0	102	41,5	133	25,3	114	48,6																			
Finette											60,7	145																				
Rovar			45,6	128	38,8	121	45,2	124	58,0	123																						
Fertila											45,0	109	48,0	131																		
Cabri											39,6	100	55,2	114																		
Vitalis											26,1	120	28,6	106																		
Espoir de Gemboux	20,0	128	46,2	105	37,3	108	43,6	102	50,4	96																						
Wyola																																
Merida																																
Embleem																																
Dark skin perfection																																